

Verksamhetsplan Institutionen för ämnesdidaktik 2026–2028

Inledning

Institutionen för ämnesdidaktik (IÄD) bildades 2022 genom en sammanslagning av tre tidigare ämnesdidaktiska institutioner och består av cirka 250 medarbetare. Institutionen är en av fyra programansvariga institutioner inom Stockholms universitets lärarutbildningar. Institutionen bedriver utbildning och forskning inom ämnesdidaktik med inriktning mot engelska och moderna språk, humanistiska och samhällsvetenskapliga ämnen, matematik, naturvetenskapliga ämnen, svenska samt svenska som andraspråk. Forskarutbildning bedrivs i fyra ämnen: matematikdidaktik, naturvetenskapernas didaktik, språkdidaktik samt ämnesdidaktik med inriktning mot de humanistiska och samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik.

Institutionen har en avdelningsstruktur som baseras på ämnestillhörighet. Ämnesavdelningarna leds av ämnesstudierektorer och varje avdelning har en ämnesansvarig med övergripande vetenskapligt ansvar.

Vid institutionen finns även tre fristående enheter: Nationella prov i sfi, Nationellt centrum för svenska som andraspråk, samt PRIM-gruppen. Dessa har ett betydelsefullt samverkansuppdrag och bedriver även utbildning och forskning inom institutionens ämnesområden. Enheterna tar årligen fram egna verksamhetsplaner och beskrivs därför inte särskilt i detta dokument.

Verksamhetsplanen riktar sig främst till institutionens medarbetare och syftar till att synliggöra de mål som institutionen ska nå under de kommande tre åren. Den ska fungera som ett redskap för att rikta krafterna åt samma håll i institutionens olika delar. Under perioden upprättar institutionens avdelningar och enheter egna aktivitetsplaner som konkretiserar arbetet med att uppnå målen i verksamhetsplanen. Ledningsgruppen har ett övergripande ansvar för att planens mål nås samt ansvar för en årlig uppföljning av dokumentet.

Övergripande mål

Institutionen ska

- bedriva utbildning och forskning som håller en hög kvalitet och bidrar till samhällsutveckling och samhällets kompetensförsörjning, särskilt i relation till utbildning av lärare,
- främja en stark akademisk miljö med nationellt och internationellt framstående forskning,
- kännetecknas av en väl utvecklad samverkan, såväl inom SU som med det omgivande samhället,
- ha ett effektivt och väl samordnat verksamhetsstöd,
- vara en attraktiv arbetsgivare och utbildningsanordnare med en god arbetsmiljö för såväl medarbetare som studenter.

Område 1: Utbildning

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Nuläge

Institutionens utbildningsuppdrag är omfattande och består framförallt av lärarutbildningar men även av magister- och masterutbildningar, fristående kurser samt uppdragsutbildningar. Institutionen är programansvarig institution för Grundlärarprogrammet med inriktning mot förskoleklass och årskurs 1–3 samt mot årskurs 4–6, Ämneslärarprogrammet och Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU). Dessutom ansvarar institutionen för undervisning inom en rad program, kurser och särskilda statliga satsningar, till exempel: Förskollärarytbildning, Grundlärarytbildning med inriktning mot arbete i fritidshem, Speciallärarytbildning, Vidareutbildning av lärare utan lärarexamen (VAL), Utländska lärares vidareutbildning (ULV) och det nationella professionsprogrammet.

Institutionen erbjuder kompetensutveckling av främst verksamma lärare i form av såväl fristående kurser som handledarytbildningar och uppdragsutbildningar - inte minst inom ramen för det nationella professionsprogrammet. Institutionen ger möjligheter till internationellt utbyte för såväl personal som studenter. Institutionen tar regelbundet emot studenter och lärare i samverkan med övriga lärarutbildningsinstitutioner. Institutionen deltar också i universitetslärarytbildning inom ramen för verksamhet vid Centrum för universitetslärarytbildning (CeUL).

Institutionen samverkar kring utbildning på flera sätt med det omgivande samhället, till stor del med kommuner och skolor i regionen, men också med andra lärosäten i Sverige och utomlands. Formerna varierar från samverkan kring verksamhetsförlagd utbildning inom lärarutbildningarna till specifika utvärderings- och utbildningsuppdrag, från bl.a. Skolverket och skolhuvudmän.

I likhet med högre utbildning generellt står institutionens utbildningar inför utmaningar kopplade till generativ AI, bland annat vad gäller rättssäker bedömning och examination samt vilka kunskaper som krävs för att stärka blivande lärares beredskap att hantera nya verktyg och förändrade villkor, mål och arbetssätt i skolan.

Målbild

De utbildningar som bedrivs vid institutionen erbjuder en attraktiv studiemiljö för institutionens studenter. Institutionens utbildningar håller en hög kvalitet med stark professions- och forskningsanknytning samt hög relevans för samtida hållbarhetsutmaningar. Institutionens utbildningsverksamhet präglas av kontinuerligt utvecklingsarbete och samarbete mellan ämnesavdelningar. I institutionens utbildningar används generativ AI på ansvarsfulla, rättssäkra och didaktiskt ändamålsenliga sätt. Utbildningarna utvecklas i nära samarbete med ämnesinstitutioner och övriga institutioner med ansvar inom lärarutbildningarna samt i dialog och i samverkan med skolhuvudmän samt med andra lärosäten och organisationer. De lärarutbildningsprogram som institutionen har programansvar för är väl sammanhållna och ger studenterna en känsla av sammanhang och tillhörighet.

Inom perioden ska:

- en reformerad lärarutbildning planeras och implementeras gällande program och kurser,
- institutionens utbud av fristående kurser och uppdragsutbildningar ses över och utvecklas utifrån institutionens utbildningsuppdrag,
- möjligheter ges för institutionens utbildningar att utvecklas och ämnesövergripande inslag och kurser främjas,
- samverkan med skolor och skolhuvudmän utvecklas,
- institutionen arbeta aktivt med utmaningar och möjligheter gällande användning av AI i institutionens utbildningar.

Utbildning på forskarnivå

Nuläge

Vid institutionen bedrivs forskarutbildning i fyra ämnen: matematikdidaktik, naturvetenskapernas didaktik, språkdidaktik samt ämnesdidaktik med inriktning mot de humanistiska och samhällsvetenskapliga ämnena didaktik. Sammantaget erbjuder institutionen en omfattande och väl utvecklad forskningsmiljö.

Institutionen har för närvarande ca 45 aktiva doktorander varav ca 30 är externfinansierade.

Institutionen har ansvar för Forskarskolan med ämnesdidaktisk inriktning (ÄdFo), som i samarbete med skolhuvudmän rekryterar doktorander mot i huvudsak licentiatexamen i något av institutionens forskarutbildningsämnen alternativt angränsande ämnesdiscipliner. Dessutom deltar institutionen i ett antal forskarskolor för lärarutbildare finansierade av Vetenskapsrådet. Institutionen ger möjligheter till internationellt utbyte för doktorander och tar regelbundet emot internationella såväl gästdoktorander som postdoktorer. Institutionen ger möjligheter till konferensdeltagande för doktorander, internationellt och nationellt.

Inom forskarutbildningen arbetar institutionen aktivt med forskningsetiska frågor samt frågor om utmaningar och möjligheter gällande AI.

Målbild

Institutionens forskarutbildning är fortsatt nationellt och internationellt attraktiv. Den bidrar till institutionens forskningsområden med avhandlingar och licentiatuppsatser av hög kvalitet. Strategier och planer finns för stabila forskarutbildningsmiljöer tillsammans med en långsiktig plan vad gäller rekryteringen av nya doktorander till forskarutbildningsämnena. Doktorandernas studiesociala miljö är god och forskarutbildningens administration kännetecknas av tydlighet. Doktorer och licentiater från institutionen är eftertraktade på arbetsmarknaden nationellt och internationellt.

Under perioden ska:

- möjligheter ges för institutionens forskarutbildningsämnen att utvecklas och gemensamma inslag i utbildningarna främjas,
- samarbeten utvecklas såväl nationellt som internationellt,
- processen för urval och antagning av doktorander ses över för att hantera utvecklingen inom AI.

Område 2: Forskning

Nuläge

Institutionen för ämnesdidaktik präglas av en stark och dynamisk forskningsmiljö. Vid institutionen bedrivs forskning inom ett brett fält omfattande de humanistiska och samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik, matematikdidaktik, naturvetenskapernas didaktik och språkdidaktik i formella och informella sammanhang på alla utbildningsnivåer från förskola till högskola och yrkesliv. Vidare finns starka ämnesövergripande verksamheter.

Institutionen är framgångsrik i att söka och erhålla bidrag från externa forskningsfinansiärer. I nuläget bedrivs ca 55 forskningsprojekt med sådan finansiering. Andelen externfinansierad forskning (uppdrag/bidrag) är 58% (jämfört med 56 % av den totala finansieringen av forskning och utbildning på forskarnivå vid Sveriges universitet och högskolor 2017).

Institutionen har i uppdrag att samordna den nationella verksamheten ULF (Utveckling-Lärande-Forskning) för praktikinära forskning vid SU. Vid SU bygger ULF verksamheten på forskningssamverkan inom Stockholm Teaching & Learning Studies där institutionen, på uppdrag av rektor, ansvarar för den vetenskapliga ledningen.

Institutionens forskning är av hög kvalitet och en stor del publiceras i internationella vetenskapliga tidskrifter med peer review.

Målbild

Institutionen är fortsatt en stark och dynamisk akademisk miljö med nationellt och internationellt framstående forskning. Institutionen är ledande när det gäller att säkra externa medel.

Institutionens forskare bidrar aktivt till samhällsutveckling på vetenskaplig grund.

Inom perioden ska:

- institutionen möjliggöra synergier genom tvärvetenskapliga/ämnesöverskridande samarbeten,
- institutionen stödja och uppmuntra fler forskningsansökningar av hög kvalitet samt meritering av juniora forskare.

Område 3: Förutsättningar för verksamheten

Nuläge

Institutionen har en omfattande utbildnings- och forskningsverksamhet med en välfungerande administration, såväl den som riktar sig till studenterna, som den som utgör stöd vad gäller utbildningar, personalfrågor, ekonomi, kommunikation, arkivering, teknik och lokaler.

Ett omfattande arbete med framtagande av utbildningsadministrativa arbetssätt och rutiner har gjorts för att ta fram gemensamma arbetssätt och öka tydligheten mot kärnverksamheten och institutionens studenter.

Det har varit fokus på institutionens interna kommunikation, men även kring kommunikation av forskningsresultat. Institutionen har strävat efter att använda digitala arbetssätt, ha en god dokumenthantering och medvetenhet kring informationssäkerhet.

Institutionen har genomfört en mängd förändringar under de senaste åren. Många av dessa har varit nödvändiga för att komma i ekonomisk balans. Organisationen har förändrats och det har skett en minskning av lokalytan för att bättre svara mot verksamhetens behov. Ledarskap och styrning av institutionen har tydliggjorts ytterligare.

På institutionen är personalomsättningen förhållandevis låg och arbetsmiljön är god.

Målbild

Institutionen har en effektiv lokalanvändning, har stödfunktioner som möter de behov som finns från kärnverksamheten, institutionens studenter, övriga universitetet och eventuella externa aktörer, samt en ekonomi i balans.

Institutionen arbetar strategiskt med resursutnyttjande och kompetensförsörjning på alla nivåer.

Medarbetare på institutionen använder AI och andra digitala hjälpmedel som stöd i arbetet och har samtidigt god kännedom om dataskydd och informationssäkerhet.

Inom perioden ska

- institutionens ekonomi vara i balans,
- administrativa processer, där det är lämpligt och möjligt, utvecklas med hjälp av AI och andra digitala hjälpmedel,
- användningen av institutionens egna undervisningslokaler öka.